

Ái hà Thiên xích lãng

Bửu Long

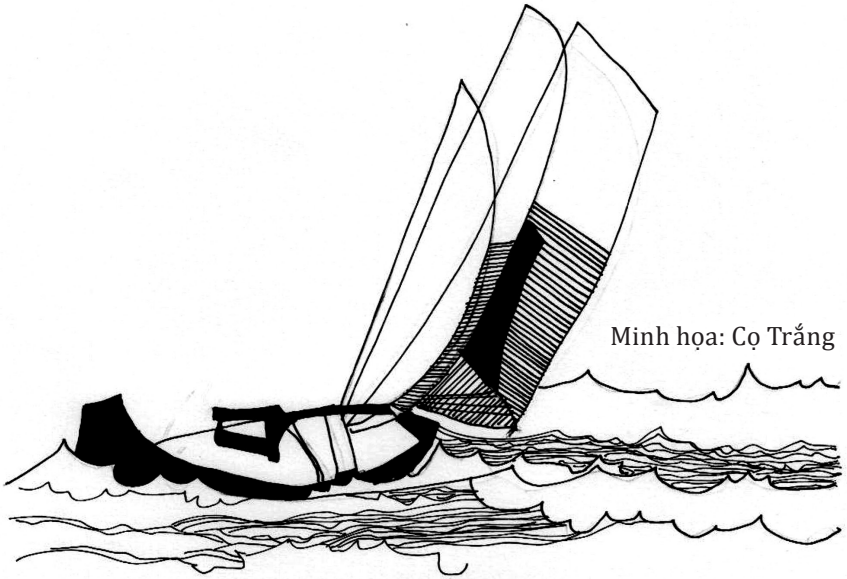
Trong suốt những năm tháng cuộc đời, Einstein đã gửi cho cô con gái Lieserl của mình 1400 bức thư.

Trong những bức thư ấy, có những dòng ông viết: “Khi cha giới thiệu về thuyết Tương Đối, có rất ít người hiểu được cha. Cha hiểu thứ mà cha giới thiệu sẽ gây khó hiểu với thế giới hiện tại. Hãy lưu giữ bức thư này càng lâu càng tốt và chỉ đưa nó ra khi xã hội đủ phát triển... Đây là một trong những năng lượng mạnh mẽ nhất trên thế giới, mạnh tới nỗi mà khoa học chẳng thể chứng minh nổi.

Loại năng lượng này xuất hiện ở khắp mọi nơi, ảnh hưởng tới tất cả mọi người và thậm chí xuất hiện đằng sau những hiện tượng không thể lý giải nổi trên trái đất.

Năng lượng này chính là tình yêu...”

Chúng ta sẽ cùng thử tìm hiểu siêu năng lượng này.



Minh họa: Cọ Trắng

Tình yêu, chữ ÁI, dù trong lời Einstein, hay ở nơi nào khác trên trái đất, bao gồm nhiều cung bậc, hình hài và đối tác. Nơi đây, trong phạm vi bài viết này, chúng tôi muốn giới hạn chữ ái trong tình yêu nam nữ, chữ ái của dòng sông tình chất ngọt bao men vị gắt ngậy như ly sâm banh, nhưng cũng chứa đựng vô cùng những say sưa, chìm đắm.

1. Ái tình của con người

a. Tình yêu, thăng hoa cho hành trình tư duy của nhân loại
Nếu tình dục, là để duy trì nòi giống, thì ái tình, thuộc phạm trù tư duy trừu tượng, qua đó con người thăng hoa và trưởng thành, thoát vượt khỏi hành vi động vật tầm thường.

Bài thơ nổi tiếng của T.T.K.H., ngay sau những tình yêu tình khô vớ thiên nhiên, là những nỗi lòng đầy khắc khoải của tình ái. Chúng tôi trích đoạn nơi đây:

“Ở lại vườn Thanh có một mình
Tôi yêu gió lạnh lúc tàn canh
Yêu trăng lạnh lẽo rơi trên áo
Yêu bóng chim xa, nắng lướt mảnh
Người xa xăm quá, tôi buồn lắm
Trong một ngày vui pháo nhuộm đường
Nếu biết rằng tôi đã lấy chồng
Trời ơi người ấy có buồn không
Cho tôi ép nốt dòng dư lệ
Nhỏ xuống thành thơ, khóc chút duyên.”

Hay nỗi lòng của Hồ Xuân Hương dành cho Phan Tôn Phong, còn được lưu lại trong Lưu Hương Ký¹:

“Chén thề thuở nợ tay còn dính
Món tóc thời xưa cánh vẫn đeo
Được lưá tài tình cho xứng đáng
Nghìn non muôn nước cũng xin theo.”

1. Năm Hồ Xuân Hương (1772–1822) ba mươi lăm tuổi, Phan Tôn Phong từ Nghệ An ra Thăng Long, hai tâm hồn đồng cảm gặp nhau ở Cổ Nguyệt Đường, rồi kết đôi bạn thơ. Họ thường cùng nhau uống rượu, chuyện trò, xướng họa rất tâm đắc. Vì cuộc sống phải bôn ba ra Bắc vào Nam, mãi đến bảy năm sau, Tôn Phong mới trở lại Thăng Long, Xuân Hương trao cho ông tập thơ Lưu Hương Ký, chép các trước tác của bà cho đến thời điểm đó và nhờ Tôn Phong viết lời tựa.

Hàng ngàn năm đã qua, hay ngàn năm nữa sẽ tới, nhờ những thốn thức của trái tim, mà tinh thần con người trưởng thành, tâm hồn họ thăng hoa trên thượng tầng kiến trúc, và tạo ra cách biệt với mọi sinh vật khác. Xin mời thưởng ngoạn khúc thơ Tiếng Lá Buồn Xưa, Thân Thị Ngọc Quế viết:

“Ngoài song chiếc lá rơi rơi
Gọi hoàng hôn xuống trong lời gió reo
Sao nghe chiếc lá bay vèo
Chút buồn xưa lại về theo giấc vàng
Như trang thơ thoảng tiếng đàn
Còn vương ánh nguyệt lặn tàn cuối mây.”

Chữ Ái (愛) gồm bộ Thảo (艹) là móng vuốt, bộ Mịch (宀) là bao trùm lên, bên dưới là chữ Tâm (心), dưới cùng là bộ Truy (攴) là đến từ phía sau.

Chữ ái ôm chữ tâm vào sâu trong lòng, nên có thể xem lời thơ này trong Truyện Kiều của Nguyễn Du như một chiết tự cho chữ Ái:

“Đã mang lấy một chữ tình
Khư khư mình buộc lấy mình vào trong
Vậy nên những chốn thông dong
Ở không yên ổn ngồi không vững vàng
Ma đưa lối quỷ đưa đường
Lại tìm những chốn đoạn trường mà đi.”⁻²

2. Truyện Kiều, câu 2661–2667.

b. Những cung bậc khác nhau của tình ái con người:

Muôn vàn khác biệt, nhân loại tìm đến nhau từ những nhu cầu:

- Tình dục:

Hồi đầu tháng 3 vừa qua, sau khi chia tay người chồng thứ 8 chưa được bao lâu, nữ đại gia Thái Lan Leena Jungjanya, 58 tuổi đã gây xôn xao dư luận khi đăng tin “kén chồng” trên Facebook với những yêu cầu vô cùng khắt khe: dưới 25 tuổi, cao trên 1,8m, nặng dưới 70kg, cơ bụng 6 múi, thể lực phải tốt, đủ đáp ứng nhu cầu của vợ...

Vậy mà chỉ chưa đầy 1 tháng sau ngày rơi nước mắt trước tấm chân tình của chồng trẻ Rangsee, người ta lại bắt gặp vị nữ đại gia ấy vui vẻ xuống phố cùng một anh chàng đẹp trai khác, đồng thời cũng là người chồng thứ 12 của bà.

- Vẻ đẹp bên ngoài:



Ảnh: Damon Barker/Elle.

Các anh chị và các bạn mê nghệ thuật thứ bảy, chắc không xa lạ với Chris Pratt, diễn viên chính phim Jurassic World.

- Sự hòa hợp cả thể xác lẫn tâm hồn:

May thay, đây không chỉ là một nghĩa vụ của đời người, mà là một nhu cầu có thật của hầu hết lứa đôi khắp nơi trên thế giới, ở mọi lứa tuổi.

- Thiên về sự đồng cảm, và hòa hợp tâm hồn:



Ảnh: Philippe Wojazer/Reuters.

Vợ của ứng viên Tổng thống Pháp Emmanuel Macron là Brigitte, một người phụ nữ hơn chính trị gia 39 tuổi này... tới 2 giáp, từng có 1 đời chồng, 3 đứa con và 7 đứa cháu. Macron và vợ gặp nhau lúc anh mới 15 tuổi, khi Brigitte là cô giáo dạy văn trường trung học. Họ kết hôn đến nay được tròn 10 năm.

- Sự nương tựa:

**HẠNH PHÚC NÀY AI CŨNG MỘT LẦN
ƯỚC MONG TRONG ĐỜI...**



Sự nương tựa, có thể xem là một dạng luyến ái. Vì dù tuổi già, một người ra đi, sẽ để lại vô cùng hụt hẫng cho người còn lại...

Ái tình, có một sức quyến rũ ghê gớm, nên nhạc sĩ Minh Kỳ viết: “Xin cảm ơn tình nhân, đã dìu ta đến mộ phần”^{- 3}, dù ai cũng biết “Đường vào tình yêu, có trăm lần vui có vạn lần buồn.”^{- 4}

Ái tình quyến rũ là thế, thi vị là thế. Nhưng,

2. Trên đường học đạo, ái tình lại là cánh cổng khóa con đường giải thoát

Sức mạnh của tình ái, giúp duy trì giống nòi nhân loại, giúp từng cá thể gia tăng niềm vui và động lực sống. Nhưng đó cũng là một cú đâm dùi dằng, xô linh hồn vào cuộc truân chuyên bất tận trên đường luân hồi không ngừng nghỉ. Đó là những trói buộc trùm phủ xác thân và kiếp người, như một móng vuốt ôm ghì trái tim, và mãi về sau, như hình ảnh chiết tự chữ Ái.

Để đủ sức trói buộc nhân gian trên vạn dặm linh hồn, sợi dây ái tình ấy luôn đầy sức mạnh, do bởi:

- Mắt nhìn thấy vẻ đẹp bên ngoài, làn da mái tóc, dáng đi,

3. Trích nhạc phẩm “Vết Thương Cuối Cùng”

4. Nhạc phẩm Buồn Trong Kỷ Niệm – Trúc Phương.

gương mặt, thân hình...

- Tai nghe lời ca ngợi yêu thương, tiếng hờn dỗi nồng nàn, giọng hát sơn ca...

- Mũi nghe mùi da, hương tóc...

- Lưỡi nếm vị ngọt ái tình...

- Thân bị những cảm xúc đa chiều của ái ân mê hoặc.

- Tình ái nằm trong tâm tư, suy tưởng, có khi xa nhau mà lay động hơn cả khi gần.

Sáu niềm vui ngây ngất của ái tình này, cũng là sáu chiếc khóa đóng kín cánh cửa Niết Bàn. Là sáu chướng ngại vật đầy ma lực ghì giữ bước chân những ai muốn theo con đường thái tử Sĩ Đạt Ta, để lên thuyền qua bờ giác. Nhà Phật gọi đó là lục căn.

Kinh Lăng Nghiêm dạy: “Túng hữu đa trí, thiền định hiện tiền, như bất đoạn dâm, tất lạc ma đạo, thượng phẩm ma vương, trung phẩm ma dân, hạ phẩm ma nữ.”

Nghĩa là: “Dầu có nhiều trí khôn, ngày ngày tọa thiền, mà nếu chẳng dứt trừ dâm dục, tất sẽ lạc vào ma đạo. Hạng trên thì làm ma vương, hạng trung thì thành ma dân, hạng thấp sẽ làm ma nữ.”

Đức Phật dạy: “Trong các thứ ái dục, không gì đáng ngại bằng sắc dục. Lòng ham thích sắc đẹp to lớn không gì sánh bằng. May thay, chỉ có một mình nó mà thôi. Nếu có hai thứ như thế thì khắp thiên hạ không ai có thể tu Đạo được cả.”

Kinh Lăng Nghiêm còn lời chép:

“Nhược bất đoạn dâm
Tu thiền định giả
Như chưng sa thạch
Dục kỳ thành phạn
Vô hữu thị xứ.”

Nghĩa là:

“Không dứt lòng dâm
Thì người thiền hành
Như nấu cát sỏi
Mà muốn thành cơm
Không có lẽ ấy.”

3. Ái hà thiên xích lãng, và cách vượt thoát khỏi dòng sông tình ái

Những trói buộc của ái tình, từ xưa, đã được ví như một dòng sông với bất tận muôn nhịp sóng xô xao. Vì không có gì trói buộc bằng tình ái, nên kinh Tịnh Độ coi ái tình như một sự vây trói và chìm đắm, một cuộc tắm nhuộm trọn vẹn toàn thân thể, như một sự giam cầm của thập diện ba đào:

“Ái hà thiên xích lãng
Khổ hải vạn trùng ba
Dục thoát luân hồi khổ
Tảo cấp niệm Di Đà.”
(Sông ái rộng ngàn thước

Biển khổ ngàn sóng xa
Muốn thoát luân hồi khổ
Hãy mau niệm Di Đà).

Cận tả dòng sông tình này, Đức Vạn Hạnh Thiền Sư viết:

*“Con người mãi mê chạy đua nhau chói lòa ánh mắt trước
yếnng sáng đục vọng. Mỗi một đục vọng được thỏa mãn là một
đục vọng khác khởi sanh, mỗi thỏa mãn là một nhịp cầu cho
đục vọng lớn hơn tiếp diễn. Những lượn sóng đua nhau trào sôi
bọt biển, những chuyển động đang ngầm chứa sự tàn phá gớm
ghê...”*⁵

Muốn thoát ra dòng sông bất tận ấy, không gì hơn nương
cây một con thuyền, con thuyền ấy chính là Đạo.

*“Nếu tâm chưa thật muốn sang sông, còn lưu luyến vật chất
hồng trần thì đừng nên lạm dụng phương tiện và cũng đừng
nên thử thách trước trùng ba, nguy hiểm lắm. Vì chỉ có thuyền
không đáy mới sang được sông mê bể khổ. Nếu thuyền còn
khoan đáy ngách ngăn thì đừng hòng thoát khỏi vòng ái hà
thiên xích lãng.”*⁶

Tâm không động, mới khóa được lục đục, mới lần hồi vén
cửa Thoát. Đức Chí Tôn dạy:

*“Vậ thì: mắt thấy, tai nghe, mũi ngửi, miệng nếm, thân ham
thì mới làm cho thần xao động, sanh lòng quấy quá. Vả lại lục đục*

5. Trúc Lâm Thiền Điện, 07-4 Canh Tuất (11-5-1970).

6. Đại Tiên Lê Văn Duyệt, Vĩnh Nguyên Tự, 01-6 Giáp Dần (19-7-1974).

là sáu con quẻ, tức là sáu đũa du côn, nhưng nếu biết cách thâm phục chúng nó đặng thì sáu con quẻ ấy trở nên lục thông là đắc Đạo. Muốn thâm phục quẻ ấy phải làm cách nào?

Cần phải chủ cái Tâm, tâm cho thanh tịnh, định cái Trí, trí phải tự nhiên. Lục dục được an, lục thần đầy đủ, hễ có lục dục thì có lục trần, mà có lục trần thì mới sanh lục tặc. Có lục tặc thì hại lục căn, lục thức, lục thần nên sa vào lục đạo.”⁻⁷

Những cái ta nhìn thấy, ngửi thấy, chạm thấy, nghe thấy, nếm thấy, tưởng thấy, thoát nhìn đầy ngọt ngào, ngất ngưỡng say mê, nhưng soi kỹ chỉ là giả.

Hình sắc, vẻ đẹp, chỉ như áng mây bay nhuộm màu tươi thắm, nhưng khi rơi xuống, chỉ còn tuyết trắng, chỉ vương chút khói sương:

*“Xanh đỏ kìa mây nhuộm đủ màu
Khi hoàng hôn nhập cõi chiêm bao
Du nhơn đối cảnh lòng say đắm
Tục khách giao tình dạ xuyên xao
Lục tặc đòi phen gây loạn lạc
Tam ma mấy bận dậy ba đào
Mây kia dù có bày muôn sắc
Rồi cũng tuyết sương, cũng nước ao.”⁻⁸*

7. Đại Thừa Chơn Giáo, 16 –8 Bính Tý (1936).

8. Đức Diệu Hạnh Tiên Nương, Tây Thành Thánh thất, 14-3 Canh Tuất (18-4-1970).

Cùng với chung bạch thủy, ly rượu trắng, mỗi khi chúng ta dâng cúng, là mỗi lần nhắc lòng ta ráng gìn màu trắng sạch trong, như chiếc bạch y với màu áo trắng:

*“Mặc một bộ bạch y để nhắc nhở người giáo đồ cũng như hàng tín hữu luôn luôn phải trong trắng, phải mát dịu, phải hiền hòa...”*⁹

Con người từ khi được sanh ra từ sự giao hợp nam nữ, từ những trưởng dưỡng của tình ái, nên thật khó thoát ra những tình cảm tầm thường. Ngày xưa, nội tâm của Sĩ Đạt Ta, và của tất cả hậu sinh nương theo bước chân Ngài, có khác gì bãi chiến trường khốc liệt, nơi mà cuộc phân tranh của trí huệ và tình cảm như một chiến cuộc không có điểm dừng.

Hơn hai ngàn năm trước, tại Kỳ Viên tịnh xá, có một tỷ kheo ni trẻ tuổi, nhìn thấy A Nan dung mạo phong nhã, tư chất thanh cao. Cô ngã lòng tương tư, ngày thương đêm nhớ. Một hôm, giả vờ lâm bệnh, cô nhờ người thưa với A Nan:

– Con đang bệnh nặng, không hy vọng bao nhiêu, xin Tôn giả từ bi ghé thăm một chuyến.

Lời yêu cầu đáng thương khiến A Nan không nỡ từ chối. Sáng sớm hôm sau, ông đắp y mang bát khất thực rồi ghé thăm.

9. Đức Thượng Trung Nhựt, Giáo hội Tiên Thiên Minh Đức, 20–9 Đinh Mùi (23–10–1967).

Tỳ kheo ni nằm bệnh, cố tình để thân mình trẻ trung gợi cảm và thiếu che đậy, lại đón A Nan bằng ánh mắt tình tứ. Vừa nhìn thấy, A Nan liền chuyển thân quay đi, không một lời hỏi bệnh. Tỳ kheo ni xấu hổ, vội đắp y, trải tọa cụ, rồi cùng gia nhân níu mời A Nan trở lại. A nan liền khai thị:

– Nay cô, không dùng vật bất tịnh nuôi thân, cũng như không dùng ái tình nuôi tâm vậy. Khi thọ bệnh, phải để thân tâm an trụ nơi cảnh giới vô sở cầu, thì bệnh mới mau lành.

Vẫn chưa buông xuống ánh nhìn tình tứ, Tỳ kheo ni trả lời:

– Không phải tôi không biết đạo lý ấy. Chỉ vì không ăn ngon, tránh mặc đẹp, tôi làm dễ dàng. Mà tình yêu như một điều thiêng liêng mà Trời Đất ban cho con người, sao khó chế ngự quá. Tình yêu trong tim thôi, cũng không nên sao?

– Nay cô. Đó là chuyện thường tình thế gian. Tu là phản bổn, mới hoàn nguyên. Thế nhân thương thân mình, suốt đời lao nhọc tìm miếng cơm ngon, kiếm manh áo đẹp cho thân sung sướng, nhà cửa giàu sang. Người tu giữ thân khỏe mạnh, nhưng biết thương linh hồn, và nuôi dưỡng nó bằng lòng tịnh lạc. An dưỡng thân tâm, không gì bằng trừ ái lìa dục...

Trừ được ái dục hay không, trọn đường tu hay không, cũng là duyên nghiệp. Và phần duyên nghiệp lớn nhất, gần nhất, chính là những điều chúng ta đang nghĩ đang làm ngay trong giờ phút hiện tại. Và ngay trong giờ phút hiện tại này, chiếc phao cứu sinh, con thuyền cứu hộ, không gì

nhiều hơn một chữ: Tâm.

“Chỗ tối yếu huyền năng chánh pháp là tịnh tâm. Tâm tịnh thì nhưn đục sẽ lắng yên. Nhưn đục lắng yên, lẽ Trời mới thông suốt. Thế nên có câu: Nhứt thiết chư pháp giai tùng tâm sanh.”^{- 10}

Chốn thị thành nam thanh nữ tú, lòng nhân gian mê tang bằng hồ hải, thích tuế nguyệt phong lưu. Cuộc chuyển luân tâm tánh và khếp nép thú vui thật không dễ dàng, không đơn giản.

Nhưng khi thoát ra khỏi muôn trùng ba đào tình ái, thì hành giả như bay thoát khỏi ngày nắng hè chói chang luân hồi, và bắt đầu cuộc rong chơi thật sự trong một mùa xuân miên viễn. Đó là ý Đạo thâm viễn được tìm thấy trong lời dạy này của Đức Lý Giáo Tông, vang vọng như một khúc tấu cầm, ngân dài như một tiếng chuông xưa:

*“Tòng bá đã quen đường tuế nguyệt
Kình ngư hẳn dạn cuộc phong vân
Chuyển luân một loạt cho Xuân đến
Xuân đến trong lòng khách thưởng Xuân.”*^{- 11}

Xin mượn lời dạy của Đức Đông Phương Chương Quán, để làm quà tặng cho tất cả những ai đã lên thuyền thoát khỏi dòng

10. Đức Thanh Hư Đạo Đức Chơn Quân, Thánh tịnh Ngọc Minh Đài, 15-6 Mậu Thân (10-7-1968).

11. Nam Thành Thánh thất, 01-01 Kỷ Dậu (17-02-1968).

ái tình ngàn dặm sóng; Cũng là lời nhắc nhở cho chính người viết, cùng những ai vẫn còn đang chới với đắm chìm trong dòng sông tình ái.

Với người viết, khi suy gẫm, và dừng lại thật lâu. Bài Thánh thi dưới đây như một chiếc cắm nang trên dòng ái hà, giúp hành giả vượt qua những con sóng xao lòng.

*“Muốn vào Thiên đạo khó chi đâu
Nhẹ kiếp phàm phu khỏi đáo đầu
Vật chất tinh thần chung bản thể
Thiên tiên tục tử khác cơ màu
Ngươn thần thường trụ muôn đường dứt
Chơn tánh vững cầm sáu nẻo râu
Giác ngộ một câu thành chánh quả
Ra vào bợn lữ chốn Cung Đâu.”¹²*

“Vật chất tinh thần chung bản thể”, như nhắc trong cái thân trí đầy ham muốn của con người, luôn có phần linh huệ, cái Thiên tánh Trời ban. Chỉ có ta, người đứng ra chọn con đường Tiên thiên hay tục tử cho chính ta, mà cái cơ màu làm nên khác biệt vô cùng ấy, có khi chỉ là một sợi tơ mỏng manh.

12. Thánh tịnh Ngọc Minh Đài, 15-11 Đinh Mùi (16-12-1967).